

การพัฒนาสื่อมัลติมีเดียการส่งเสริมภูมิปัญญา ผ้ายกเมืองนครศรีธรรมราช สู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของชาวบ้านมะม่วงปลายแขน

Multimedia development for promoting the wisdom of
Nakhon Si Thammarat woven textile towards improving
the quality of life of Ban Mamuang Plai Khaen villagers

นิธิพร วรรณโสภณ^{1,*}, กฤตพร แซ่เง่ สายจันทร์¹
Nitiporn Vonnasopon^{1,*}, Krittaporn Saengae Saijun¹

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. สร้างสื่อมัลติมีเดียให้ความรู้ถึงผลิตภัณฑ์ผ้ายกเมืองนครศรีธรรมราช 2. เพื่อพัฒนาช่องทางการให้ความรู้การประชาสัมพันธ์และสืบสานภูมิปัญญาผลิตภัณฑ์ผ้ายกเมืองนครศรีธรรมราชให้เป็นที่รู้จักผ่านสื่อสังคมออนไลน์ กลุ่มตัวอย่างการวิจัย ได้แก่ กลุ่มทอผ้ายกมะม่วงปลายแขน ประจำจังหวัดนครศรีธรรมราชและผู้ที่สนใจเรื่องราวผ้ายกเมืองนครศรีธรรมราช ผู้เข้าชมสื่อมัลติมีเดียผ่านสื่อสังคมออนไลน์จำนวน 3,563 คน โดยวิธีสุ่มแบบบังเอิญ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) สื่อมัลติมีเดียเพื่อเผยแพร่ศิลปภูมิปัญญาผลิตภัณฑ์ผ้ายกเมืองนครศรีธรรมราช กลุ่มทอผ้ายกมะม่วงปลายแขน สำหรับผู้ที่สนใจ ผลิตภัณฑ์ผ้ายกจังหวัดนครศรีธรรมราช 2) แบบประเมินคุณภาพสื่อมัลติมีเดีย 3) แบบวัดการรับรู้เกี่ยวกับสื่อมัลติมีเดีย 4) แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อสื่อมัลติมีเดีย 5) การเผยแพร่สื่อมัลติมีเดียผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ทั้งนี้สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ จำนวนผู้เข้าชมสื่อ

ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาสื่อมัลติมีเดียเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่นผลิตภัณฑ์ผ้ายกทอเมืองนครศรีธรรมราช สำหรับกลุ่มทอผ้ายกมะม่วงปลายแขน มีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับดีกลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้โดยรวมอยู่ในระดับดีมาก มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับดีและผู้เข้าชมสื่อมัลติมีเดียผ่านสื่อสังคมออนไลน์ จำนวน 3,563 คน

คำสำคัญ: สื่อมัลติมีเดีย ภูมิปัญญาผลิตภัณฑ์ ผ้ายก

¹ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย, นครศรีธรรมราช 80110

¹ Faculty of Science and Technology, Rajamangala University of Technology Srivijaya, Nakhon Si Thammarat 80110 Thailand

*Corresponding author, e-mail: nitiporn.r@rmutsv.ac.th

ABSTRACT

This research aims to 1) create multimedia in promoting the wisdom of Nakhon Si Thammarat woven textile, and 2) develop channel in promoting and conserving product wisdom of Nakhon Si Thammarat woven textile. The sample in this present research consisted of 2,345 people derived from Nakhon Si Thammarat woven textile for Ban Mamuang Plai Khaen villagers and people who are interested in the woven textile using accidental sampling. The research instruments used in this present research were 1) Multimedia in publishing art of wisdom of Ban Mamuang Plai Khaen Nakhon Si Thammarat Woven Textile, 2) Multimedia Quality Assessment Form, 3) Multimedia Perception Measurement Form, 4) Satisfaction on Multimedia Questionnaire, and 5) the multimedia publishing via social media. Percentage and the numbers of media visitors were employed to analyze the collected data.

The results revealed that the development for promoting the Wisdom of Nakhon Si Thammarat Woven Textile towards improving the quality of life of Ban Mamuang Plai Khaen villagers was in the good level. The sample's perception was in the very high level. Moreover, the overall satisfaction was in the good level, which overall data revealed 3,563 media.

Keywords: Multimedia, Product Wisdom, Woven Textile

บทนำ

ฝ่ายกเมืองนครศรีธรรมราชถือเป็นหัตถกรรมการทอผ้าพื้นบ้าน ผสมผสานด้วยศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและวิถีการดำรงชีวิตของคนพื้นเมือง ฝ่ายกเมืองนคร เป็นชื่อเฉพาะ หมายถึง ผ้าทอพื้นเมืองของจังหวัดนครศรีธรรมราชที่ทอสืบต่อกันมาแต่โบราณ เป็นผ้าที่ได้รับการยกย่องมาแต่โบราณว่าสวยงามแบบ อย่างผ้าชั้นดี สันนิษฐานว่า ในสมัยอาณาจักรตามพรลิงค์หรือตามพะลิงค์ ซึ่งเป็นอาณาจักรโบราณที่มีมาตั้งแต่ก่อนสมัยพุทธศตวรรษที่ 7 และมีศูนย์กลางอยู่ที่นครศรีธรรมราชในปัจจุบันคงจะมีการทอผ้าอย่างจริงจังแล้ว เพราะยุคนั้นตามพรลิงค์ เป็นเมืองท่าศูนย์กลางการค้าขายแลกเปลี่ยนสินค้า และการเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม จึงมีการแลกเปลี่ยนรับเอาศิลปวัฒนธรรมจาก จีน อินเดีย และอาหรับ ชาติต่าง ๆ เหล่านี้คงจะนำเอาวิชาการทอผ้ามาถ่ายทอดไว้ ซึ่งทำให้ชาวพื้นเมืองรู้จักการทอผ้าทั้งผืนเรียบและฝ่ายกดอก

จากการศึกษาของ นิมนวล จันทฤฎ (2559) พบว่า การพัฒนาภูมิปัญญาผ้าทอพื้นเมืองอีสาน สามารถพัฒนา ลดลายผ้าโบราณให้หลากหลายตามรูปแบบกลุ่มทอผ้าใหม่และผ้าฝ้าย และเพื่อมีการถ่ายทอดเผยแพร่

ประชาสัมพันธ์ผ้าทอพื้นเมืองอีสานในจังหวัดมหาสารคาม ภาพสินธุ์ และสกลนคร ได้พัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพสูงขึ้นเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ ด้วยกระบวนการจัดกิจกรรมระดมสมอง การ SWOT การสัมภาษณ์ ตลอดจนการมีส่วนร่วมการพัฒนาผลิตภัณฑ์

จากการศึกษาของ สุธาสินี บุรีคำพันธ์ (2556) พบว่า การผลิตภัณฑ์ฝ่ายกดอกของชุมชนกลุ่มแม่บ้านตำบลเวียงยอง จังหวัดลำพูน เพื่อการอนุรักษ์และส่งเสริมอาชีพของชุมชนกลุ่มแม่บ้าน ตำบลเวียงยอง จังหวัดลำพูน กลุ่มแม่บ้านมีความพึงพอใจต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์โดยใช้วัสดุที่มีความเหมาะสม สะดวกสบาย ใช้งานง่าย และสามารถเพิ่มมูลค่าให้ผลิตภัณฑ์ได้เป็นอย่างดี มีความสวยงามและน่าสนใจสามารถประยุกต์เข้ากับยุคปัจจุบัน และมีความง่ายต่อการผลิตเชิงพาณิชย์มีความเป็นเอกลักษณ์สื่อถึงชุมชน

ปัจจุบันการทอผ้าฝ่ายกเมืองนครยังคงมีการทออยู่บ้างที่บ้านมะม่วงและบ้านมะม่วงปลายแขน ตำบลนาสาร โดยส่วนใหญ่ช่างผู้ทอเป็นผู้สูงอายุและไม่มีใครรับสืบทอดการทอผ้าฝ่ายกต่อ ซึ่งเป็นที่น่าเสียดาย หากภูมิปัญญานี้จะ

สูญหายไป ลวดลายของผ้ายกเมืองนคร เช่น ลายดอกพิกุล ลายก้านแย่ง ลายดอกมะลิร่วง ลายดอกสี่ขา ลายดอกพิกุล แก้ว ลายกรั้วรอง เป็นต้น เนื่องจากผ้ายกเมืองนครเป็นผ้าที่มีความสำคัญของเมืองนครศรีธรรมราช จึงได้จัดทำสื่อ มัลติมีเดียการส่งเสริมภูมิปัญญาผ้ายกเมืองนครศรีธรรมราช สู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของชาวบ้านมะม่วงปลายแขน มะม่วงปลายแขนในรูปแบบของวีดิทัศน์ ผสมผสานงาน กราฟิกเกี่ยวกับผ้ายกเมืองนครศรีธรรมราช เพื่อพัฒนา คุณภาพชีวิตของชาวชุมชนทอผ้ายกอีกทั้งการเสริมสร้าง โอกาสทางการเรียนรู้ให้คนรุ่นหลังได้มีความรู้และช่วยกัน สืบสานศิลปะผ้ายกเมืองนครศรีธรรมราชให้เป็นที่ยอมรับ และรู้จักของนานาชาติประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างสื่อมัลติมีเดียให้ความรู้ถึงผลิตภัณฑ์ ผ้ายกเมืองนครศรีธรรมราช
2. เพื่อพัฒนาช่องทางการให้ความรู้การประชาสัมพันธ์ และสืบสานภูมิปัญญาผลิตภัณฑ์ผ้ายกเมืองนครศรีธรรมราช ให้เป็นที่รู้จัก

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร คือกลุ่มแม่บ้านผู้ผลิตและ จำหน่ายผ้ายกเมืองนครศรีธรรมราช ตำบลมะม่วง ปลายแขน จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 20 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือกลุ่มแม่บ้านผู้ผลิต และจำหน่ายผ้ายกเมืองนครศรีธรรมราช ตำบลมะม่วง ปลายแขน จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 20 คนโดยการ เลือกแบบเจาะจงและเจ้าหน้าที่ศูนย์ทอผ้ามะม่วง ปลายแขน จำนวน 10 คน

2. ตัวแปรที่จะศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) คือผลิตภัณฑ์ผ้ายกดอก

2.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ รูปแบบของลวดลายผ้ายกดอกเมืองนครศรีธรรมราช ที่ได้รับการพัฒนาและสามารถเพิ่มมูลค่าและเพิ่มทางเลือก ในการจัดจำหน่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูลโดยการ ศึกษาเอกสาร การระดมสมองด้วยวิธีแลกเปลี่ยนข้อมูล การสัมภาษณ์ การสังเกต การวิเคราะห์ การมีส่วนร่วมการ ปฏิบัติกิจกรรมตามกำหนดการ และการทบทวนสรุปผล แบบสอบถาม

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มทอผ้ายกดอกเมือง นครศรีธรรมราช

ส่วนที่ 2 ความต้องการและประโยชน์การใช้ ภูมิปัญญาผ้าทอยกดอกพื้นเมืองนครศรีธรรม

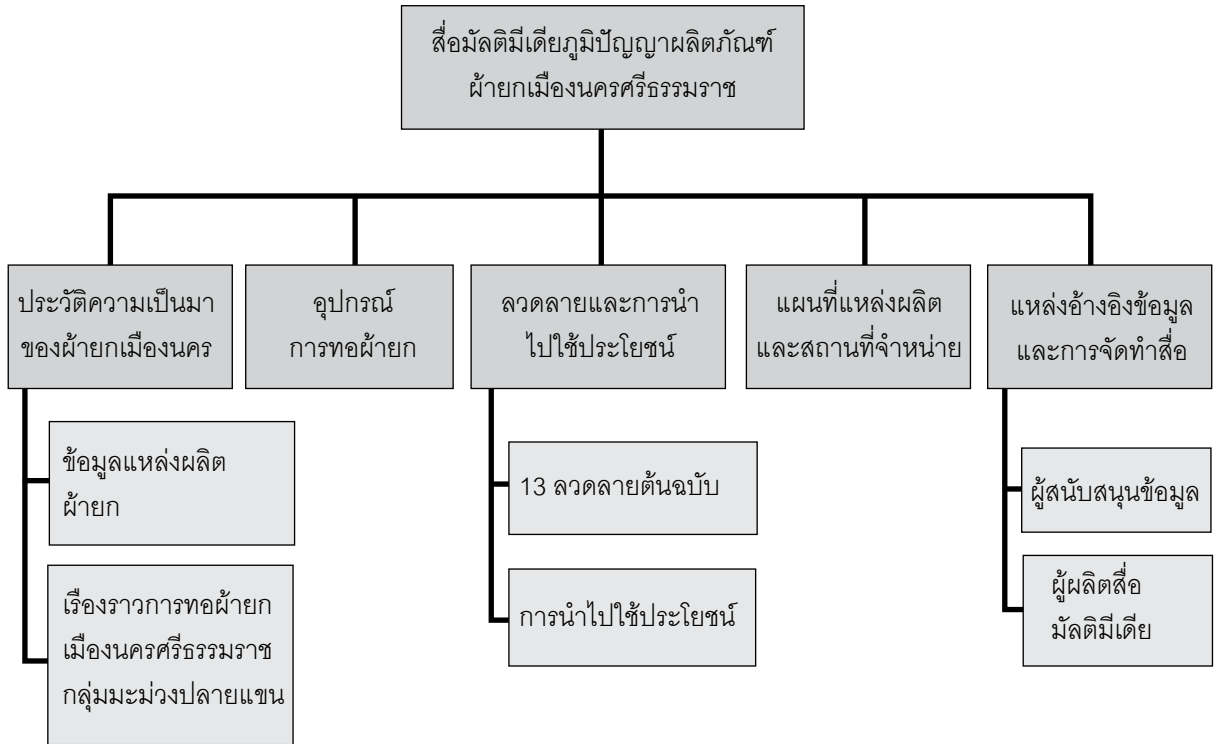
วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยการพัฒนาสื่อมัลติมีเดียการส่งเสริม ภูมิปัญญาผ้ายกเมืองนครศรีธรรมราช สู่การพัฒนาคุณภาพ ชีวิตของชาวบ้านมะม่วงปลายแขน เป็นการวิจัยแบบมี ส่วนร่วมกับกลุ่มชุมชนทอผ้าชาวบ้านมะม่วงปลายแขน จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยมีกระบวนการทำงาน 5 ขั้นตอน

1. ศึกษาบริบทเกี่ยวกับผ้ายกเมืองนครศรีธรรมราช ของชุมชนโดยกระบวนการศึกษาเอกสาร การสังเกต สัมภาษณ์
2. วางแผนเค้าโครงของสื่อด้วยกระบวนการ วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อพัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์แบบมีส่วนร่วม
3. ออกแบบและพัฒนาสื่อมัลติมีเดีย ด้วย กระบวนการถ่ายทำวีดิโอสัมภาษณ์เจ้าของศูนย์ทอผ้ายก กลุ่มแม่บ้านทอผ้ามะม่วงปลายแขน
4. การทดสอบและแก้ไขข้อผิดพลาด
5. การตรวจสอบและประเมินผลสื่อมัลติมีเดีย

ผลการวิจัย

สื่อมัลติมีเดียภูมิปัญญาผลิตภัณฑ์ผ้ายกเมือง นครศรีธรรมราช มีการออกแบบโครงสร้างรายละเอียดของ เนื้อหาให้สามารถทำงานเชื่อมโยงกันดังนี้

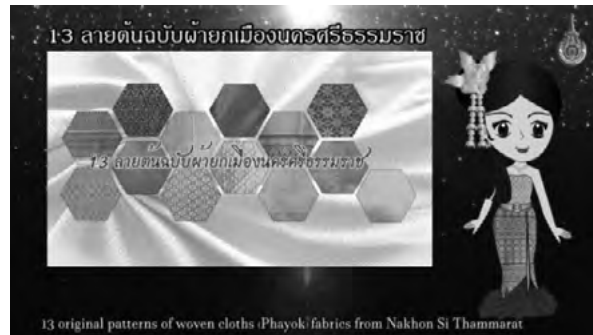
ภาพที่ 1 โครงสร้างรายละเอียดของเนื้อหาสื่อมัลติมีเดียการส่งเสริมภูมิปัญญาผ้ายกเมืองนครศรีธรรมราช

ภาพที่ 2 นำเสนอหน้าแรกเข้าสู่สื่อมัลติมีเดีย

ภาพที่ 3 หน้าเรื่องราวการทอผ้ายก

ภาพที่ 4 นำเสนอหน้าแรกเข้าสู่สื่อมัลติมีเดีย

ภาพที่ 5 อุปกรณ์การทอผ้ายก

ภาพที่ 6 แผนที่เส้นทางไปสถานที่ผลิต

ภาพที่ 7 ติดต่อสั่งซื้อ

ภาพที่ 8 แผ่นป้ายไว้นิลของศูนย์ทอผ้ายก

สรุปผลการวิจัย

งานวิจัยการพัฒนาสื่อมัลติมีเดียการส่งเสริมภูมิปัญญาผ้ายกเมืองนครศรีธรรมราชสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของชาวบ้านมะม่วงปลายแขน ได้พัฒนาสื่อประชาสัมพันธ์เรื่อง การพัฒนาสื่อมัลติมีเดียภูมิปัญญาผลิตภัณฑ์ผ้ายกเมืองนครศรีธรรมราช เพื่อเผยแพร่ภูมิปัญญาผลิตภัณฑ์การทอผ้ายกท้องถิ่นประจำจังหวัดนครศรีธรรมราช ได้แสดงซึ่งผลการวิจัย พบว่า

1. การพัฒนาสื่อมัลติมีเดียภูมิปัญญาผลิตภัณฑ์ผ้ายกเมืองนครศรีธรรมราช เผยแพร่ภูมิปัญญาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นการทอผ้ายกสำหรับกลุ่มทอผ้ายกมะม่วงปลายแขน จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมผลการประเมินอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.40 แสดงถึงการให้ความรู้และการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อสื่อมัลติมีเดียภูมิปัญญาผลิตภัณฑ์ผ้ายกเมือง นครศรีธรรมราช สำหรับกลุ่มทอผ้ายกมะม่วงปลายแขน ประจำจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่าผลการรับรู้ของกลุ่มตัวอย่าง โดยรวมอยู่ในระดับดี

2. การเพื่อพัฒนาช่องทางการให้ความรู้การประชาสัมพันธ์และสืบสานภูมิปัญญาผลิตภัณฑ์ผ้ายกเมืองนครศรีธรรมราชให้เป็นที่รู้จักทั้งช่องทางสื่อมีเดียสื่อสิ่งพิมพ์ กลุ่มเพจ Facebook ส่งผลให้ผู้สนใจให้ความสนใจและมีความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อสื่อมัลติมีเดียภูมิปัญญาผลิตภัณฑ์ผ้ายกเมืองนครศรีธรรมราช สำหรับกลุ่มทอผ้ายกมะม่วงปลายแขน ประจำจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่าผลความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่าง โดยรวมอยู่ในระดับดี

3. ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจจากผู้ เข้าชมผ่านสื่อสังคมออนไลน์ที่มีต่อสื่อมัลติมีเดียเผยแพร่ภูมิปัญญาผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นการทอผ้ายก สำหรับกลุ่มทอผ้ายกมะม่วงปลายแขน ประจำจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่าผู้เข้าชม จำนวน 3,563 คน (อ้างอิงจากสื่อเผยแพร่ใน youtube.com)

อภิปรายผล

จากผลการการพัฒนาสื่อมัลติมีเดียการส่งเสริมภูมิปัญญาผ้ายกเมืองนครศรีธรรมราชสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตของชาวบ้านมะม่วงปลายแขน พบว่าการผลิตสื่อมัลติมีเดียได้เก็บข้อมูลบันทึกเรื่องราวของกลุ่มทอผ้ายกเมืองนครศรีธรรมราช ตั้งแต่กระบวนการจัดวางเส้นไหม การออกแบบลวดลายผ้ายกโดยต้องอาศัยประสบการณ์ความรู้จากผู้เชี่ยวชาญ ที่ต้องวางลวดลายตามเส้นไหม อีกทั้งการทอผ้ายกมีการใช้อุปกรณ์สำหรับการทอผ้าอยู่ 2 รูปแบบ คือ แบบกี่กระตุก และกี่ทอแบบยกไม้เพื่อให้ได้ลายผ้ายกที่ออกมาสวยงามมีเอกลักษณ์ตามแบบผ้ายกเมืองนครศรีธรรมราช จากผลสรุปการสัมภาษณ์จากกลุ่มแม่บ้านทอผ้ายกลวดลายผ้ายกที่กลุ่มแม่บ้านมะม่วงปลายแขนจะเป็นผ้าที่หายากลวดลายโบราณที่ได้สืบทอดกันมาเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของลายผ้ายกแตกต่างจากผ้าพื้นเมืองทั่วไป การทอผ้ายกเป็นการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้ช่างทอผ้าในปัจจุบันที่สามารถทอผ้าได้อย่างถูกต้องวิธีทั้ง

ต้องอาศัยประสบการณ์ความชำนาญของช่างทอแต่ละคน ที่มีทักษะฝีมือในการทอผ้าที่แตกต่างกัน การทอผ้าแบบดั้งเดิมและผ้าแบบที่สร้างสรรค์ขึ้นมาใหม่เพื่อตอบสนองความต้องการด้านประโยชน์ใช้สอยของคนในปัจจุบัน ผ้ายกเมืองนครศรีธรรมราชเป็นผ้าทอที่ใช้เทคนิควิธีที่ละเอียดด้วยลวดลายแบบดั้งเดิมที่มีเอกลักษณ์เฉพาะพื้นที่ที่สืบสานอนุรักษ์สิ่งทอพื้นเมืองสืบต่อกันมา ลวดลายส่วนใหญ่เป็นลวดลายแบบดั้งเดิมโดยกลุ่มทอผ้ายกจะดูจากลวดลายผ้าลายเส้นที่อยู่บนผืนผ้าตามการวางลายเส้นใหม่และทอลายผ้าจากผ้าเก่าที่จากการเก็บรักษาไว้ของบรรพบุรุษ ส่วนผ้าทอที่สร้างสรรค์รูปแบบขึ้นมาใหม่ มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสีเส้นของผ้าเพื่อให้เข้ากับยุคสมัยและความต้องการของกลุ่มผู้ ได้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ สร้างรายได้ สร้างอาชีพให้กับชุมชนทำให้เกิดการอยู่ด้วยกันแบบพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ส่งผลให้ผ้ายกเมืองนครศรีธรรมราช มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักจนกลุ่มแม่บ้านทอผ้ามะม่วงปลายแขนมีงานอย่างไม่ขาดสาย มีรายได้จากการทอผ้ายกได้เลี้ยงปากท้องของคนในครัวเรือน ทั้งนี้ยังเป็นศูนย์การเรียนรู้สำหรับการศึกษาดูงาน ถ่ายทอดความรู้การทอผ้ายก ผ้าทอพื้นเมืองของคนจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่าการถ่ายทอดองค์ความรู้ ขั้นตอนกระบวนการวิธีการทอผ้าจากรุ่นสู่รุ่น เรียนรู้จากการเลียนแบบ การสอนแนะนำของปู่ย่า ตายาย พ่อแม่สู่ลูกหลานให้สืบถอดปฏิบัติตามการศึกษาภูมิปัญญาการทอผ้ายกเพื่อนำมาสร้างสื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์และเก็บบันทึกข้อมูลเรื่องราวของการทอผ้ายกเมืองนครศรีธรรมราชให้เป็นที่รู้จักสั่งสมและสืบทอดสิ่งดี ๆ ที่มีคุณค่าสูงส่งอย่างยิ่งที่ควรดำรงและรักษาไว้ให้คู่กับบ้านเมืองนครศรีธรรมราชและประเทศไทยสืบต่อไป

ดังนั้นการพัฒนาสื่อมัลติมีเดียภูมิปัญญาผลิตภัณฑ์ผ้ายกเมืองนครศรีธรรมราช ด้วยกระบวนการออกแบบโครงสร้างรายละเอียดของเนื้อหาให้สามารถทำงานเชื่อมโยงกันอย่างเหมาะสมลงตัวสามารถถ่ายทอดกรรมวิธีผลิตผ้ายกเมืองนครศรีธรรมราช การประยุกต์ลวดลายผ้ายกในปัจจุบันให้เป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย

ข้อเสนอแนะ

1. ได้สร้างองค์ความรู้วิธีการเก็บรวบรวมลวดลายผ้าที่พัฒนาขึ้นตามยุคตามสมัยตามความเหมาะสมอย่างเป็นรูปธรรมและสามารถนำมาถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่นให้เกิดการปลูกฝังภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เกิดมูลค่านวัตกรรมที่มีคุณค่าที่ลูกหลานได้สืบทอดและดำรงชีพได้เช่นผ้ายกทอมือ เป็นสินค้า Hand make ที่เป็นเอกลักษณ์จุดเด่นของเมืองนครศรีธรรมราช หากมีการกอบปี ก็ไม่เหมือนกันทุกมิติ ส่งผลให้ผ้ายกเมืองนครศรีธรรมราชสามารถสร้างงานสร้างเงิน สร้างรายได้ มีอาชีพที่มั่นคงในอนาคตกับลูกหลานไทยต่อไป

2. ผ้ายกเมืองนครศรีธรรมราชเป็นผ้าทอมือหายากอีกทั้งลวดลายที่เก่าแก่ตั้งแต่อดีตซึ่งควรอนุรักษ์ไว้ให้สำหรับคนรุ่นหลังได้สืบทอดองค์ความรู้สืบต่อไป

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป โดยสามารถนำเทคโนโลยีการสร้างภาพ 2 มิติ มาประยุกต์ให้มีมุมมองหลายมิติ อีกทั้งสามารถเพิ่มรายละเอียดของการนำเสนอพร้อมเทคนิคใหม่ๆที่น่าสนใจให้มากขึ้นตามความเหมาะสมกับเทคโนโลยีที่ทันสมัย

เอกสารอ้างอิง

- นิมนวล จันทฤณ. (2559). การพัฒนาภูมิปัญญาผ้าทอพื้นบ้านอีสาน. ใน *การประชุมวิชาการ “มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ครั้งที่ 12”* (น. 305-311). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุธาสินี บุรีคำพันธ์. (2556). *การพัฒนาผลิตภัณฑ์จากผ้ายกดอก เพื่อการอนุรักษ์และส่งเสริมอาชีพของชุมชน กลุ่มแม่บ้าน ตำบลเวียงยอง จังหวัดลำพูน*. กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- ธีรพันธุ์ จันทร์เจริญ. (2536). *การศึกษาบทบาทและความสำคัญของผ้ายกนครศรีธรรมราชและผ้ายกพุมเรียง ระหว่าง พ.ศ. 2325-2453*. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร).

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. (2537).

ผ้าไทย. กรุงเทพฯ: CURSMA ลาดพร้าว.

_____. (2545). ผ้าไทย...สายใยแห่งภูมิปัญญา...

สู่คุณค่าเศรษฐกิจไทย. กรุงเทพฯ: องค์การค้า

ของ CURSMA.